

1548, libochovická tvrz

Hans ze Šturmu se smutně díval za odjíždějící skupinkou obchodníků. Jejich naložená kára se prohýbala pod neprodaným zbožím. S hlasitým zaúpěním se líně rozjela k dolní bráně. Kola se každou chvíli zarazila o sněhovou hroudu nebo zapadla do blátivého dolíku. Kůň funěl a neochotně vrtěl hlavou. Evidentně si chtěl postěžovat, že se mu tenhle nápad nelíbí. Proč nemohl ještě pár dnů zůstat v teplé maštali, kde mu nic nechybělo?

„Zaber, ty herko stará,“ poplácal ho po zadku muž se špendlíky místo očí. Ty jediné z něj byly vidět, jinak byl celý zabalen do dek a kůží. Hans ho snadno poznal podle pevného držení těla. Znovu začalo sněžit. Navíc se zvedl protivný, studený lednový vítr. Odcházející si ještě více utáhli kusy hadrů, jimiž si chránili obličej.

S nimi odchází i poslední kousek lidství, lítostivě si pomyslel Hans. S Jiřím Lukšem hrával po několik večerů karty a kostky. Stačilo by ještě pár dní a Hans by s ním prohrál i kalhoty. Protože Jiří pořád neuvěřitelně vyhrával, dali mu přezdívku Křivák. Hansovi však ztráta peněz příliš nevadila. Objevil v Jiřím nečekaného a správného kamaráda.

Jako by věděl, že o něm Hans právě přemýšlí, na malou chvíli se ohlédnul. Vypadalo to, že chce něco říct, ale přes hluk povozu a sílícího větru by se k Hansovým uším stejně nic nedoneslo. Zvedl jenom ruku na pozdrav a připojil se ke skupince svých druhů.

„*Zum Teufel, schreckliche Arbeit,*“ zaklel potichu, sám pro sebe.

Alespoň se mu jejich přítomností trochu ulevilo. I když skupinka obchodníků nebyla kdovíjaká společnost, přece jen procestovali kus světa. Mohl se s nimi pobavit o cenách vlny, jaké nové postupy barvení sukna viděli, dokonce měli i nějaké společné známé. Za jeden jediný drb by Hans vraždil. Tady se k němu nedoneslo nic. Každý den, každou hodinu viděl jenom studené, nevraživé pohledy lidí. Vlídne slovo neslyšel několik měsíců. Tolik se to lišilo od života, který vedl ještě před rokem.

Narodil se v nedalekém Rychberku. Vlastnil pěkný a pohodlný dům. Vypracoval se z ničeho a podařilo se mu slušně zbohatnout na výrobě sukna. Z okolních panství svázal levnou ovčí vlnu a dál prodával kvalitní látku. Řemeslu se naučil ve Friedlandu. Práce ho bavila a přinášela mu pokoj a klid, jež ostatně mělo jeho učňovské město v názvu. Stačilo pár trpělivých let a dostal se mezi bohaté měšťany. Dokonce si zajistil i stále zákazníky v Praze.

Ale největší životní štěstí viděl ve své v rodině. Dokonce i při výběru ženy mu přálo štěstí. Nikdy by nebyl tam, kde je, kdyby v Marice neobjevil úžasnou manželku. Mohl se na ni ve všem spolehnout. Dovedla zacházet s penězi. A vyznala se v lidech. Služebné vůči ní chovaly respekt. Ne snad proto, že by se chovala krutě nebo despoticky, ale nesnášela lenost a pelešení s čeledníky. Prostě si dokázala udržet morálku.

„Nelíbí se ti to? Tak vypadni!“ S nikým se zbytečně dlouho nepárala. U nich doma se dodržují pravidla, jsou příkladná rodina, vzor pro ostatní. Musí dbát na svoji pověst.

A když mu během desetiletého manželství porodila čtvrté zdravé dítě, myslel si, že mu snad přejí samotné hvězdy. Ani mu nevadilo, že nemá syna. Holky se jistě dobře provdají, o to se sám postará. Přátelé se totiž kolem nich jen hemžili. Na trzích, které se konaly na

počet svatého Marka, dostával nejlepší místa. Kdejaký rytíř si k němu chodil půjčovat peníze.

Krásné časy. Jenže dávno minulé.

Teď tu mrzne sám, na polorozpadlé tvrzi, bez rodiny a přátel. Trápí ho zuby a toho protivného kašle se nemůže zbavit. Aby ne, dříví je málo a musí se šetřit. Proč si jenom nedal říct? Žena ho varovala, aby nemířil výš, než odkud je ochotný spadnout. Ale ta nabídka se zdála tak lákavá. Mohl překročit okolím očekávané limity. Jeho rodina by už nikdy nemusela pracovat. Stačilo jenom trochu plánovat a manévrovat. A stejně by to musel přijmout, i kdyby nechtěl. Taková nabídka se přece neodmítá.

Začalo to před dvěma lety, tím prapodivným pozváním na rychtu. Prý s ním chce někdo mluvit. Popravdě v Hansovi trochu hrklo. Když úřední šiml zavěťtí, nikdy nevíte, co objeví. Jak procházel kolem pranýře, který připomínal, že na všechny nepoctivé jednou dojde, úplně se mu udělalo zle. Ale rychtář Zeman chtěl něco jiného. Seznámil ho s úředníkem královské komory, který prý přijel přímo za ním.

„Máme pro vás nabídku, *Herr Hans*. Česká královská komora, kterou mám tu čest zastupovat, vás chce požádat, jestli byste se mohl uvolnit a po dobu pěti let dělal správce na libochovické tvrzi. Starý správce umřel. A jak Libochovice, tak okolní zemědělské usedlosti potřebují pevnou ruku.“

„Tomu nerozumím. Proč zrovna já?“ oponoval Hans překvapeně.

„Jste velmi zdatný obchodník. Pozorujeme vás už dlouho. A také jste Němec,“ hlas rady Jošty se povážlivě ztišil, „a nemusím připomínat, že náš král Ferdinand sympatizuje s dobrými katolíky.“

Tak takhle je to, už je to venku. Král v něm vidí oddaného sluhu. A proč by taky ne? Daně odvádí vzorně, lidé mu věří.

„Budete podléhat přímo mně,“ úředník výhrůzně loupnul očima po rychtáři, „krále bude zajímat především váš hospodářský přínos. Čiňte se, a odměna vás nemine,“ poklepal mu tenkrát po rameni.

Rodinu ovšem musel nechat ve městě. Nikomu jinému v obchodě dostatečně nevěřil. Libochovice se navíc nezdály uzpůsobeny rodinnému životu. Obytná část stěží stačila jemu samotnému.

„*Dieser schreckliche Winter wird mein Tod sein!*“ Hans odstoupil od okna. Myslel na pohodlí svého domova, které lehkomylně opustil. Na měkkou náruč svojí ženy, jíž se dobrovolně vzdal. Na děti, které nevidí vyrůstat.

Zamířil do prvního patra obdélníkové budovy, kde se rozhodl bydlet. Předchozí správce se lépe cítil ve věži, která byla s hlavní budovou spojená padacím mostem. Jemu se to však nezdálo. Přece jenom potřebuje být spojen se životem, alespoň trošičku. Věž přenechal vojenské posádce, která čítala deset vojáků. Měli díky tomu dobrý rozhled po okolí a on nemusel poslouchat jejich noční opilecké žvanění. Nejčastějším tématem jejich hovorů bylo, kdo a komu rozbil hlavu.

Služebná mu donesla podnos s večeří. Nerudně se k ní posadil. Jídlo bylo den ode dne horší. Už aby slezl snůh. Zásoby se tenčily a ani návštěvy obchodníků jim nedokázaly zpestřit jídelníček. Stejně povětšinou nenabízeli to, co na tvrzi zrovna potřebovali. Posledně přivezli knihy a hudební nástroje. Ze zoufalství a sebelíposti si pár německy psaných svazků koupil. Nic jiného se tu totiž dělat nedalo – tak alespoň četl. Odvádělo to jeho myšlenky od rozmluv s panem Joštou. Ten jezdil na kontrolu každé čtvrtletí. Hans mu musel vykázat účty za hospodaření a také si vyslechnout pravidelnou přednášku o své neschopnosti. Prý Libochovice prodělávají. Sestupují k úplnému zániku. K čertu, copak

to sám neviděl? Co kdyby mu ten zpropadený úředník místo vyhrožování poradil?!

Nejdřív si myslel, že po něm chtějí zázrak. Ale že když mu natolik důvěřují, mohl by to zvládnout. Teď ho svíral silný dojem, že celou dobu věděli, jak to dopadne. A jen to potřebovali na někoho hodit. Libochovice převzal v naprostém rozkladu. Sluhové jsou líní a okrádají ho, kde se jen dá. Lžící se přehraboval v čockové kaši a skoro jistě věděl, že v kuchyni mají dneska maso. Cítil jeho vůni, když procházel chodbou. Kde ho jen vzali? Mohl tam vrazit a vynadat jim. Ale jednu věc už se tu naučil: že je lepší některé věci nevidět, protože potom se nemusí zbytečně rozčilovat. S nikým se tu nesblížil. Na každém kroku bojoval s pokrytectvím a bezdůvodnou nedůvěrou.

Dávali mu totiž najevo, že je jedním z nich, jenom si polepšil šplháním a penězi. Nevěřili mu. A co hůř, problém byl i s tou novou vírou. On se narodil do katolické rodiny. Každý týden chodili do kostela. Co si pamatoval, přispívali do kasičky. Ale tihle lidé jsou jiní. Nejbližší kostel mají ve vedlejší vesnici. Zpočátku si myslel, že to je ten důvod, proč tam Libochovičtí chodí jen sporadicky. Ale potom něco zaslechl. Farář si ho vzal stranou a domlouval mu. Dostal další přednášku o tom, že musí jít svým lidem příkladem. Že se ta podivná nová víra v českých zemích plíží jako mor.

„Co s tím můžu dělat?“ hájil se Hans už ze zvyku před každým.

„Domluvte jim. Moc jim ustupujete, buďte na ně přísnější,“ opět na něj tlačil Jošta.

„Nechal jsem vsadit do vězení Vendelína, sedlákovic syna,“ nejistě se pochlubil Hans.

„No to je dobře. Co udělal?“

„Kradl. Asi...“

Jošta si současného správce prohlédl od hlavy k patě. Ten se snažil napřímit, aby vypadal sebejistě a zároveň